

„Fütyülök az esztétikára, mint madár az ornitológiára!”

A XIV. ORSZÁGOS TERVEZŐGRAFIKAI BIENNÁLÉRÓL

Bornemisza Rozi

Egy rövid időre bezárta kapuit a XIV. Országos Tervező Grafikai Biennále. Azért csak rövid időre, mert évek óta nemcsak Békéscsabán a Munkácsy Mihály Múzeumban lehet látni ezt színvonalas anyagot, hanem Budapesten is. Tavaly az Iparművészeti Múzeum adott helyet az előző, 2002-ben rendezett biennálénak. 2001-ben a Műcsarnok mutatta be Iparművészet című kiállítás keretében, a korábbiakat pedig a Palme-ház és a Szlovák Kultúra Háza. Reméljük így lesz ez a következő évben is, hiszen aki nem tudott eljutni Békéscsábara, nagy élményt mulasztott.

A biennálén kezdetben műfajokra bontva lehetett bemutatkozni, úgymint csomagolás, plakát, grafika, embléma stb. Manapság mindig egy bizonyos témára készült munkákat várnak az alkotóktól, mint például Rajz, Szín, Fény, Tér, Jel, Hazánk – Magyarország, A képzelet valósága a XXI. század hajnalán, Képirástól az írásképig, Grafika (vagy) Reklám; Reklám (vagy) Grafika (!?!) Globalizáció vagy alkotói személyiségjegyek a vizualításban...

Az idén Európáról gondolkozhattak el a tervezők. Mint új uniós tagok jelképes üzenetet küldhettek a régi uniós polgárokhoz, eldönthették, hogy mit tartanak fontosnak, mit szeretnének Európába vinni. Molnár Gyula, a Magyar Iparművészeti Egyetem Vizuális Kommunikáció Tanszékének tanszékvezető tanára a biennále kiírásában és a katalógus bevezetőjében az alábbiakat tette közzé:

„2004 május 1-jén csatlakoztunk az Európai Unióhoz. Az ünnepi eseményen kívül mégis van magánemberként is véleményünk, hogy kik vagyunk, milyenek vagyunk, hogyan érezzük magunkat, mit gondolunk másokról, mit viszünk az Unióba egyenként, mit üzenhetünk egy másik ország polgárainak – a holland kisembernek, a bajor sörivónak, az angol grafikusnak, a francia borterlemelőnek vagy a dán diáklánynak. Az üzenetek lehetnek jók, rosszak, igazak, szatirikusak, magyarok, európaiak, de ami közös bennük, az a vizuális kultúra, amit a magyar tervezőgrafikus társadalom birtokol. Erre invitálta 2004-ben a biennále a magyar tervezőgrafikus szakmát.”

A felhívás több mint százötven alkotót ihletett meg. A zsűri (Árendás József, Gyárfás Gábor, Molnár Gyula, Molnár Kálmán grafikasművészek, dr. Szepes Hédi művészettörténész, Lőcsey Ágnes tanácsos) sok jó munkát talált kiállítandónak, annyit, amennyit dr. Szepes Hédi a – kiállítás mondhatnánk örökös rendezője – helyhiány miatt nem is tudott kirakni. Reméljük, a budapesti kiállításon ez nem így lesz, és még több kitűnő alkotással találkozhat a közönség.

Faragó István munkája

A XIV. Országos Tervező Grafikai Biennalét dr. Bendzsel Miklós, a Magyar Szabadalmi Hivatal elnöke nyitotta meg, a teljesség igénye nélkül kiemelve néhány művet. Elsőként a díjazott Vágfalvi Góra plakátjait, melyek közül az egyik a biennále plakátja lett, és a kiállítási katalógus borítóján is ez látható. Majd Maczó Péter Retour, Faragó István connect/or és Gelencsér Judit egy villanykörteben Europe izzószálú plakáttervét tartotta nagyon szellemesnek. Somogyi Anikó Europe 2020 és Somodi András Stabat Mater plakátjai is kivívták dicséretét, csakúgy mint Szekeres István Iskolai testnevelés és sport emblématerve, Szugyiczky István 30 nap és a Fővárosi Nagycirkusznak tervezett munkák közül Turny Zoltán bohócfejú tigrise. Környezetvédelmi témában is születtek sikeres alkotások, mégpedig Sárközi Roman szeméttengere, mely mindent

Kasza Dénes munkája

elborít, még a kukában, mint mentőőbven kasztkodó tulajdonosát is. Endrődi Katalin Li Taj-Po és Fekete Marcell No színház plakátterveivel a távolkeleti kultúrák világában is tehetünk egy kis kellemes, izgalmas kalandtúrát. Flohr János Outsourcing című munkái, valamint Koncz Tímea Print magazin borítóterve és Dina András Buckler alkoholmentes sör plakátja is elismerésre méltónak bizonyultak. És végül, de nem utolsósorban mindig szép, igényes munkáikkal: Kiss Ilona Eső című kötetével és Kiss István a Vízjel arculatával szerepelt.

A megnyitó után a zsűri által odaítélt díjak átadására került sor. Az idei díjazottak: Molnár Melinda, Vágfalvi Góra, Varga Gábor, Tóth Tamás, Oláh György és Szöllőssy Géza grafikusművészek. Konecsni György életmű-díjat kapott még Benkő Sándor.

Békéscsabán minden biennálén a két évvel azelőtti díjazottak a Megyei Könyvtárban, egy kamarakiállításon mutatkozhatnak be. Így most Árendás József, Gondos Mária, Halasi Zoltán, Máthé Bálint és Máthé Dorottya munkáit nézhette meg az érdeklődő közönség.

Elismerést és köszönetet érdemel a szervezésért Molnár Kálmán a Magyar Képzőművészeti Egyetem Tanszékvezető tanára, a rendezésért dr. Szepes Hédi, a katalógusért pedig Rozmann Ágnes, aki a képanyagot a Magyar Grafika rendelkezésére bocsátotta, és természetesen mindazok, akik lehetővé tették azt, hogy ez a kiállítás létrejöhessen.

Békéscsaba a kultúrát szerető, nyitott város – olyan mesterekkel a történelmében, mint Munkácsy Mihály és Kner Izidor – huszonnyolc éve ad otthont a magyar tervezőgrafikának és tipográfiaának. Ebben a pénz által irányított világban – melyben a „multik” úton-útfélen utol akarnak bennünket érni, hogy kiénekeljék zsebünk

még a maradékot is – sokaknak nem könnyű eligazodni. A vizuális környezetszennyezés határát súroló, postaládákból áradó reklámszemét inkább taszít és undort kelt, mintsem célt ér. Sok esetben önjelölt „kollégák” monitorméretben tervezett vagy inkább összelapátolt, majd szétesésig felnagyított, a megrendelők ízlése által diktált, bugyuta óriásplakátjaikkal alaposan lejáratják a tisztességes tervezőgrafikusokat, tipográfusokat. A sívárlelkűségről árulkodó silány reklámözyön után jóleső és megnyugtató érzés egy ilyen közegben nézelődni, mint a biennálén. Feltöltődik az ember. Dr. Bendzsel Miklós egy amerikai közmondást idézett, mely így hangzik: Füttyölök az esztétikára, mint madár az ornitoló-

giára! Ez többféleképpen is igaz lehet. Egyrészt, mert valóban vannak, akik szó szerint ezt teszik, másrészt és még inkább, mert hál’ Istennek akadnak még olyan született tehetségek, kiknek nincs szükségük különösebben tudományos szinten foglalkozniuk a munkájukkal, játszhatnak önfeloldten, és mégis mindig jó és esztétikus dolog sü ki belőle. Jó tudni, hogy még nem haltak ki az ötletekből ki nem fogyó, szellemes és gondolkodó emberek. Akármilyen nagy, feszített rohanásban élünk, és nő a bizonytalanság körülöttünk, még megmosolyogtatnak. Szintén jó tudni, hogy magas szintű oktatás nyomán színvonalas alkotások készülnek az országban, a kiállítás anyagának a zömét ez teszi ki. Így megismerheti őket a szakma. Azt is jó tudni, hogy van egy hely, ahol befogadják ezeket a műveket, rengeteg áldozatos munkával a háttérben, hogy lehetőséget adnak a fiataloknak is a bemutatkozásra. Kívánjuk, hogy így maradjon. Köszönjük, Békéscsaba!

A XIV. Országos Tervezőgrafikai Biennálén katalógusának teljes képanyaga – mely minden alkotótól egy-egy munkát tartalmaz – megtekinthető a Magyar Grafika honlapján: www.mgonline.hu